

POSTANOWIENIE

Dnia 15 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk (przewodniczący)

SSN Jacek Błaszczyk (sprawozdawca)

SSN Michał Laskowski

SSN Jarosław Matras

SSN Andrzej Siuchniński

SSN Dariusz Świecki

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Protokolant Anna Kuras

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jerzego Engelkinga
w sprawie R. M.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 15 października 2019 r.,

przedstawionego na podstawie art. 82 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2018 r., poz. 5) składowi siedmiu sędziów Sądu Najwyższego, postanowieniem Sądu Najwyższego w składzie trzech sędziów z dnia 28 marca 2019 r., sygn. akt III KO 154/18, następującego zagadnienia prawnego:

1. „Czy osoba, która została powołana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w następstwie procedury zainicjowanej obwieszczeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 24 maja 2018 r. o wolnych stanowiskach sędziego w Sądzie Najwyższym (M.P. z 2018 r., poz. 633) ze względu na wątpliwości co do poprawności tego procesu wynikające z:

a) wydania obwieszczenia z dnia 24 maja 2018 r. o wolnych stanowiskach sędziego w Sądzie Najwyższym (M.P. z 2018 r., poz. 633) bez kontrasygnaty Prezesa Rady Ministrów,

b) wydania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej postanowienia o powołaniu tejże osoby do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego pomimo postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 25 września 2018 r., sygn. akt II GW 23/18, o wstrzymaniu wykonania uchwały Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 24 sierpnia 2018 r. nr 318/2018,

c) ukształtowania składu osobowego Krajowej Rady Sądowniczej w wyniku wyboru przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej piętnastu sędziów w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3 ze zm.), i tym samym możliwości naruszenia wynikającego z art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284) prawa do sądu ustanowionego ustawą polegającego na powołaniu na urząd sędziego w wyniku procedury obciążonej naruszeniami prawa – jest osobą nieuprawnioną do orzekania w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k.?

a w wypadku odpowiedzi negatywnej:

2. Czy skład orzekający sądu, w którym zasiada osoba wskazana w pytaniu 1., jest sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.?”.

p o s t a n o w i ł

umorzyć postępowanie w przedmiocie przedstawionego zagadnienia prawnego.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy rozpoznający w składzie trzech sędziów zażalenie skazanego na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2019 r., III KO 154/18, o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 20 stycznia 2016 r., sygn. akt II AKa (...), utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 31 sierpnia 2015 r., sygn. akt II K (...), jako oczywiście bezzasadnego, na podstawie art. 82 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2018 r., poz. 5) zwrócił się o rozstrzygnięcie przez skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego następującego zagadnienia prawnego:

1. „Czy osoba, która została powołana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w następstwie procedury zainicjowanej obwieszczeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 24 maja 2018 r. o wolnych stanowiskach sędziego w Sądzie Najwyższym (M.P. z 2018 r., poz. 633) ze względu na wątpliwości co do poprawności tego procesu wynikające z:

a) wydania obwieszczenia z dnia 24 maja 2018 r. o wolnych stanowiskach sędziego w Sądzie Najwyższym (M.P. z 2018 r., poz. 633) bez kontrasygnaty Prezesa Rady Ministrów,

b) wydania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej postanowienia o powołaniu tejże osoby do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego pomimo postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 25 września 2018 r., sygn. akt II GW 23/18, o wstrzymaniu wykonania uchwały Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 24 sierpnia 2018 r. nr 318/2018,

c) ukształtowania składu osobowego Krajowej Rady Sądowniczej w wyniku wyboru przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej piętnastu sędziów w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3 ze zm.), i tym samym możliwości naruszenia wynikającego z art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284) prawa do sądu ustanowionego ustawą polegającego na powołaniu na urząd sędziego w wyniku procedury obciążonej naruszeniami prawa – jest osobą nieuprawnioną do orzekania w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k.?

a w wypadku odpowiedzi negatywnej:

2. Czy skład orzekający sądu, w którym zasiada osoba wskazana w pytaniu 1., jest sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.?”.

Procedując w przedmiocie złożonego przez skazanego zażalenia Sąd Najwyższy uznał za konieczne zbadanie na wstępie swojego umocowania do orzekania w tej sprawie przez pryzmat przesłanek określonych w art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k., jak również w kontekście należytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Zaistniałe wątpliwości dotyczyły W. S., jako osoby wyznaczonej do składu orzekającego Sądu Najwyższego mającego rozpoznać wskazane zażalenie.

W złożonym zdaniu odrębnym do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2019 r. W. S. wniósł o odmowę podjęcia uchwały przez Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów, ewentualnie o umorzenie postępowania, bądź „postąpienie stosownie do art. 193 Konstytucji”.

W pisemnym stanowisku odnoszącym się do przedstawionego zagadnienia prawnego prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego podjęcia uchwały. W stanowisku tym wskazano, że kluczową kwestią w sprawie jest wybór W.S. na stanowisko sędziego Trybunału Konstytucyjnego, który w dniu 8 maja 2019 r. złożył ślubowanie i zrzekł się urzędu sędziego Sądu Najwyższego. W zaistniałej sytuacji odpadła przesłanka, na którą powołał się skład zwykły Izby Karnej Sądu Najwyższego, co do wątpliwości, czy w składzie Sądu i ewentualnym wydaniu orzeczenia nie bierze udziału osoba, wobec której istnieją wątpliwości co do jej uprawnień do orzekania w Sądzie Najwyższym – art. 439 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów zważył, co następuje.

W odróżnieniu od przepisu art. 83 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2018 r., poz. 5 ze zm.), który przewiduje możliwość wystąpienia, przez wskazane tam podmioty, z tzw. abstrakcyjnym zagadnieniem prawnym powstałym na tle rozbieżności w wykładni prawa przez sądy, przepis art. 82 tej ustawy dotyczy tzw. pytań konkretnych, a więc zagadnień pojawiających się przy rozpoznawaniu określonej sprawy w związku z poważnymi wątpliwościami odnośnie do wykładni przepisów mających zastosowanie w tej sprawie, a tym samym ich rozstrzygnięcie musi mieć znaczenie dla wydania orzeczenia w sprawie, w której wystąpiono z zagadnieniem prawnym. Sytuacja jest zatem podobna jak na

gruncie art. 441 k.p.k. - z tym, że dotyczy innego układu procesowego, w jakim pojawia się to zagadnienie, a powodem wystąpienia są jedynie „poważne wątpliwości co do wykładni prawa” i to powzięte przez Sąd Najwyższy w procedurach określonych w art. 82 ustawy o Sądzie Najwyższym, tj. przy rozpoznaniu kasacji lub innego środka odwoławczego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2009 r., I KZP 24/08, OSNKW 2009, z. 3, poz. 20; M. Pilarska – Gumny, Konkretnie pytania prawne do Sądu Najwyższego w sprawach karnych, *Ius Novum* 2013, Nr 2).

Uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 26 kwietnia 2019 r. W. S. został wybrany na stanowisko sędziego Trybunału Konstytucyjnego (M. P. z 2019 r., poz. 414). W dniu 7 maja 2019 r. W. S. złożył oświadczenie o zrzeczeniu się pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, co w świetle treści art. 36 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym skutkowało wygaśnięciem stosunku służbowego sędziego tego Sądu.

Okoliczność ta powoduje, że osoba, której status służbowy – jako sędziego Sądu Najwyższego – był przedmiotem poważnych wątpliwości, nie jest już uprawniona do orzekania w Sądzie Najwyższym. Oznacza to, że nie może być także w składzie Sądu Najwyższego wyznaczonym do rozpoznania przedmiotowego zażalenia, na tle którego to środka odwoławczego sformułowano zagadnienie prawne. Ta prawna okoliczność czyni bezprzedmiotowym rozpoznanie przedstawionego zagadnienia prawnego. Odmowa podjęcia uchwały, co postuluje prokurator w pisemnym stanowisku, mogłaby mieć miejsce wtedy, gdyby w dacie wystąpienia z przedstawionym zagadnieniem prawnym nie zaistniały przesłanki do podjęcia uchwały z art. 86 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym. Tymczasem, takie przesłanki istniały, a tylko na skutek prawnego zdarzenia opisanego w części wstępnej, stało się bezprzedmiotowe podjęcie uchwały.

Mając to na uwadze, konieczne było umorzenie postępowania w tym przedmiocie.